

УДК 338.242.2

Коцій О. В., д.е.н., професор,

Стрижеус Л. В., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

ІННОВАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОВГОСТРОКОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В статті наголошено на необхідності забезпечення стійкого довгострокового розвитку економіки України, обгрутовано залежність між довгостроковим розвитком країни та рівнем її конкурентоспроможності, наголошено на важливій

Коцій О. В., Стрижеус Л. В.

ролі інноваційного розвитку у забезпеченні конкурентоспроможності та досягненні економічного зростання країни в довгостроковій перспективі.

Ключові слова: довгостроковий розвиток, стійкий розвиток, національна економіка, конкурентоспроможність національної економіки, інноваційний розвиток національної економіки.

Koschiy O., Stryzheus L.

INNOVATIONS AS A PRELIMINARY PROVISION FOR LONG-TERM DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UKRAINE

The article emphasizes the need to ensure sustainable long-term development of the Ukrainian economy. It is grounded that ensuring sustainable long-term development can only be achieved by achieving a high level of competitiveness of the national economy. At the same time, an important role in the conditions of rapid development of scientific and technological progress belongs to innovations, which act as a precondition for obtaining competitive advantages.

The decisive dependence of the level of competitiveness of the national economy on its innovative development is emphasized. The importance of raising the level of innovation activity in the Ukrainian economy has been proved. It is grounded that innovative activity positively affects the competitiveness of the national economy, regional economy, the competitiveness of individual enterprises and industries and promotes the production of world-class goods and services. The study of the dynamics of the ranking of global competitiveness of Ukraine has shown deterioration of its positions, which testifies to the decline in the competitiveness of the national economy on the world stage. It has been found that Ukraine has come closer to such backward countries as Qatar and Thailand at the present time and is far behind the leading countries, which include Switzerland, Sweden and the Netherlands. The results of the analysis showed that there are problems with the innovative development of the national economy, which currently does not occupy the leading positions in the world arena for this indicator. It is revealed that at present, Ukraine is bordering on the global index of innovation with countries such as Qatar and Thailand and is significantly inferior to the leaders, which include Swiss, Sweden and the Netherlands.

The structure of the national economy is studied in terms of: the volume of production in the context of technological forms, the financing of scientific developments in the context of technological processes, the cost of innovation in the context of technological forms, investments in different technological structures, investment of capital in technical re-equipment and modernization in the context of technological structures. The dominance of the third and fourth technological processes in the national economy has been revealed, which testifies to the backwardness of the Ukrainian economy, its inability to produce world-class products of competitiveness. So, for the time being, only a small part of the products manufactured in Ukraine belongs to the fifth and sixth technological processes. It is proved that a serious threat to the further development of the national economy is that the overwhelming majority of investments are diverted into outdated technological structures.

Key words: long-term development, sustainable development, national economy, competitiveness of the national economy, innovative development of the national economy.

Кошій О. В., Стрижеус Л. В.

ИННОВАЦИИ КАК ПРЕДПОСЫЛКОЙ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДОЛГОСРОЧНОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

В статье отмечена необходимость обеспечения устойчивого долгосрочного развития экономики Украины, акцентировано внимание на наличии зависимости между долгосрочным развитием страны и уровнем ее конкурентоспособности, отмечено важную роль инновационного развития в обеспечении конкурентоспособности и достижении экономического роста страны в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: долгосрочное развитие, устойчивое развитие, национальная экономика, конкурентоспособность национальной экономики, инновационное развитие национальной экономики.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Для забезпечення конкурентоспроможності та успішного розвитку національної економіки потрібно приділяти увагу не лише короткостроковій але і довгостроковій перспективі. При цьому в умовах глобалізації до уваги потрібно брати тенденції розвитку світового ринку, провідних держав світу тощо.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблемі забезпечення успішного розвитку національних економік присвятили праці Антонюк Л. Л., Воробйова Н. П., Гальчук А. А., Згуровський М. З., Румянцева С. Ю., Сацик В. І. тощо. Проте національна економіка є унікальною, мінливою, що потребує її вивчення.

Цілі статті. Ціль статті полягає у вивченні проблеми забезпечення довгострокового розвитку економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Кожна держава світу прагне досягнути стійкого динамічного розвитку у довгостроковій перспективі. Але на жаль не всім країнам це вдається. Виникають проблеми із досягненням стійкого довгострокового розвитку і у національній економіці.

Нині багато фахівців доходять до думки, що в умовах швидкого НТП саме здатність країни до успішного інноваційного розвитку виступає передумовою посилення її конкурентоспроможності та економічного піднесення. Без створення конкурентоспроможної економіки не варто очікувати стійкого довгострокового розвитку країни.

Результати дослідження динаміки рейтингу глобальної конкурентоспроможності України свідчать про наявність проблем в цій сфері (рис. 1) [1; 2].

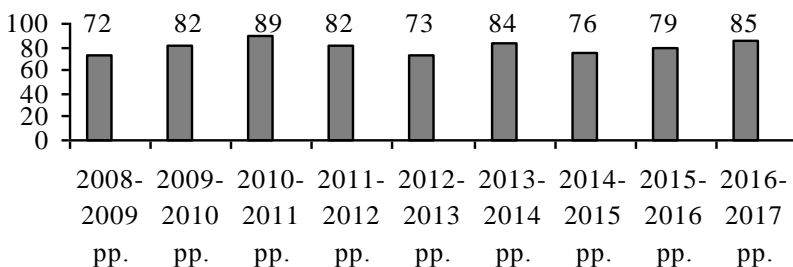

Рис. 1. Динаміка рейтингу глобальної конкурентоспроможності України

Дані рис. 1 свідчать, що у 2016–2017 рр. Україна посіла 85 місце у рейтингу глобальної конкурентоспроможності, що було на 13 пунктів менше рівня 2008–2009 рр. Це свідчить, що протягом 2008–2017 рр. спостерігалась негативна тенденція до пониження рівня конкурентоспроможності національної економіки. Тому виникає потреба у пошуці шляхів підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки. І вирішальну роль в цьому можуть відіграти саме інновації.

Як зазначає Гальчук А. А. саме за рахунок інноваційного розвитку більшість розвинутих країн світу досягли високої конкурентоспроможності та стійкого економічного зростання [3]. Вплив інноваційності на формування конкурентоспроможності системи наведено на рис. 2 [3].

Однак для національної економіки характерні проблеми з її інноваційним розвитком, що негативно відображається на її конкурентоспроможності і здатності досягати стійкого розвитку у довгостроковій перспективі (рис. 3).

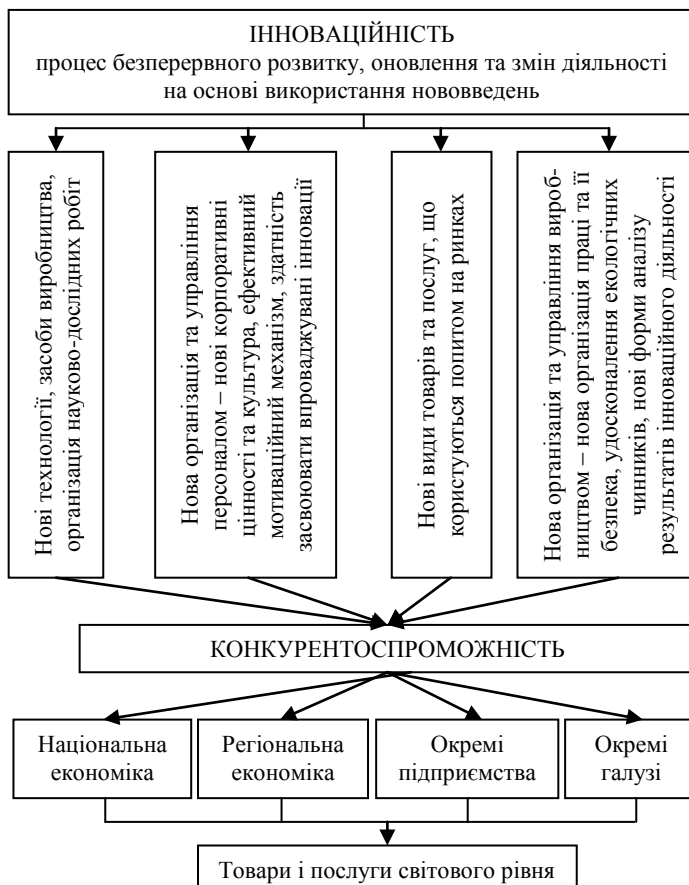

Рис. 2. Вплив інноваційності на формування конкурентоспроможності системи

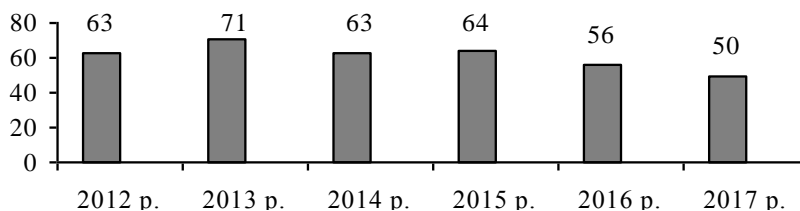

Рис. 3. Динаміка рейтингу України за глобальним індексом інновацій

Дані рис. 3 свідчать, що у 2017 р. за глобальним індексом інновацій Україна посіла 50 місце. І хоча це на 13 позицій вище рівня 2012 р. однак цього недостатньо для забезпечення належного рівня конкурентоспроможності національної економіки та її процвітання у майбутньому.

Найближчими сусідами України виявились Катар (49 місце) і Таїланд (51 місце) [4]. Лідерами за даним показником на світовому рівні виявились Швейцарія (1 місце), Швеція (2 місце) та Нідерланди (3 місце). Нині для національної економіки притаманне відставання в інноваційній сфері від високорозвинених країн світу. Про це свідчить структура економіки України за національними укладами (табл. 1) [5].

Таблиця 1

Структура економіки України за технологічними укладами

Показники	Технологічні уклади, %			
	3	4	5	6
Обсяг виробництва продукції	57,9	38	4	0,1
Фінансування наукових розробок	6	69,7	23	0,3
Витрати на інновації	30	60	8,6	0,4
Інвестиції	75	20	4,5	0,5
Вкладення капіталу в технічне переозброєння і модернізацію	83	10	6,1	0,9

На даний момент часу лівова частка продукції в Україні, яка виготовляється, відноситься до третього відсталого технологічного укладу. До п'ятого та шостого технологічних укладів можна віднести лише 4,1% продукції. Відповідно переважна більшість товарів вітчизняного виробництва не володіють світовим рівнем конкурентоспроможності. Парадоксальною є ситуація зумовлена тим, лівова частка фінансування наукових розробок в Україні припадає на четвертий технологічний уклад (69,7%), 75% інвестицій спрямовуються в третій інноваційний уклад.

Відсталість національної економіки, низькій рівень її інноваційного розвитку становлять серйозну загрозу для майбутнього економіки України.

Висновки. Таким чином, інноваційний розвиток національної економіки вирішальним чином впливає на її конкурентоспроможність і здатність динамічно розвиватись у довгостроковій перспективі. Однак інноваційна відсталість України становить сер-

йозну загрозу для забезпечення сталого та динамічного її розвитку. Тому виникає нагальна проблема для вирішення даної проблеми та активізації інноваційної діяльності в національній економіці.

1. Воробйова Н. П. Современный уровень конкурентоспособности Украины / Н. П. Воробйова // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ape.fmm.kpi.ua/article/viewFile/102597/97673>
2. Позиція України у рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016–2017 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://edclub.com.ua/analytika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>
3. Гальчук А. А. Інновації як чинник конкурентоспроможності економіки / А. А. Гальчук // Економіка та держава. – 2015. – №9. – С. 136–138.
4. Рейтинг стран мира по индексу инноваций // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/global-innovation-index/info>.
5. Форсайт економіки України середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти / Наук. керівник проекту акад. НАН України М. З. Згуровський // Міжнародна рада з науки (ICSU); Комітет із системного аналізу при Президії НАН України; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 136 с.